

Lokale besturen werken internationaal samen rond de SDG's Ook in (post)Coronatijd belangrijk

3 juni 2020

De stedenbandcoördinatoren van Brasschaat en Tarija (Bolivia) bespreken in het kader van hun samenwerking op welke manier ze de covid-19 crisis binnen hun gemeenten het hoofd bieden. Hoe kunnen ze de lopende acties in verband met afval nog beter afstemmen op de crisis? Waar zijn mogelijkheden om te werken met duurzaam/herbruikbaar materiaal? Kunnen de burgerinitiatieven – ontstaan n.a.v. de crisis - een kans zijn om hen meer te betrekken bij het beleid? Via skype, WhatsApp en mail wisselen ze ideeën en good practices uit. De bestaande samenwerking van 15 jaar en het samen werken aan concrete doelstellingen zorgt voor een vertrouwensband en kennis van elkaars realiteit waardoor het overleg kwaliteitsvoller kan verlopen. Ze gebruiken de bestaande financiering van de stedenband¹ om bij te dragen aan de bestrijding van het virus in Tarija en onderzoeken op welke manier deze crisis hen nog dichter bij elkaar kan brengen om het wederzijds leren verder te versterken.

Lokale besturen wereldwijd in frontlinie

Lokale besturen wereldwijd hebben gelijkaardige bevoegdheden en spelen een belangrijke rol om duurzame ontwikkeling voor hun bevolking te verwezenlijken. Tijdens deze wereldwijde gezondheids crisis, die ook tot een sociale en economische crisis leidt, is het alle hens aan dek om de burgers zo goed mogelijk te beschermen. Lokale besturen staan in de frontlinie van de COVID-19 crisis en maken tijd en middelen vrij om die het hoofd te bieden. Corona verscherpt de bestaande uitdagingen en maakt duidelijk dat de zwaarste lasten niet altijd op de sterkste schouders terecht komen. De solidariteit vanuit Brasschaat met Tarija en de diepgaande uitwisseling van ervaring en ideeën toont hoe gemeenten elkaar kunnen ondersteunen, van elkaar leren en wederzijds hun capaciteit kunnen versterken.

Nood aan lange termijn perspectief

'Indien de SDG's al gerealiseerd zouden zijn, zou de huidige Corona crisis niet dezelfde proporties hebben'. Aan het woord is professor Bouckaert² die het verband legt tussen acties op korte en lange termijn. Beide zijn noodzakelijk voor de realisatie van de SDG's en in beide gevallen spelen lokale besturen een onvervangbare rol. Naast het managen van deze crisis, lopen de verantwoordelijkheden van lokale besturen voor een heleboel basisvoorzieningen gewoon door. Denk aan water, afvalophaling, lokale voedselproductie, ... waar lokale besturen

¹ De meer dan 30 stedenbanden die bestaan tussen Vlaamse en andere gemeenten wereldwijd, zijn gefinancierd door een mix van eigen gemeentelijke middelen en middelen vanuit de Federale en Vlaamse overheid.

² https://soc.kuleuven.be/io/onderzoek/Covid-19/making-sense-of-covid-19-governance?utm_source=mailing&utm_medium=email&utm_campaign=nws20200518

sleutelactoren zijn voor de realisatie van de SDG's. De capaciteitsopbouw van lokale besturen is op lange termijn dan ook een belangrijke investering in functie van duurzame ontwikkeling. En net die duurzame ontwikkeling blijkt essentieel en urgent voor het voorkómen en milderen van gezondheids crises in de toekomst.

Op het terrein zien we mooie voorbeelden hoe het samenspel van inzet op capaciteitsopbouw (lange termijn projecten) en het inspelen op urgente noden (korte termijn ingrepen) vorm kan krijgen en hoe ze elkaar kunnen versterken. Enkele voorbeelden.

Roeselare en Dogbo (Benin) werken al langere tijd samen om de werking van hun markten verder te optimaliseren. In Dogbo werd geïnvesteerd in sanitaire installaties en in capaciteitsopbouw voor het beheer ervan. In de strijd tegen corona worden die inspanningen uitgebreid met bijkomende acties op de markt door op grote schaal water en zeep ter beschikking te stellen. Ook Zoersel en Bohicon (Benin) ontwikkelden gelijkaardige acties. Bornem en Nquthu (Zuid-Afrika) zetten gezamenlijk in op sensibilisering van de bevolking rond afval. De opgezette kanalen voor sensibilisering worden nu ook ingezet om rond Corona te sensibiliseren en om handgel en maskers ter beschikking te stellen. VVSG en zustervereniging ANCB (Benin) werken in 12 pilootgemeenten in Benin rond gender. ANCB ondersteunt deze en andere gemeenten in het nemen van gendersensitieve coronamaatregelen, zodat de crisis de kloof tussen mannen en vrouwen niet vergroot.

De wereld dichterbij?

In onze geglobaliseerde wereld blijven uitdagingen, net als virussen niet binnen de grenzen van een gemeente of land. Lokale en globale acties moeten zo goed mogelijk op elkaar afgestemd worden. We winnen allemaal indien we samenwerken. Bijvoorbeeld via een lokaal mondiaal beleid dat burgers van overal ter wereld dichterbij elkaar brengt en de solidariteit binnen de eigen gemeente én wereldwijd verhoogt. In Mol zet het bestuur samen met de bevolking een solidariteitsactie op voor Kara Kara (Niger) en Santo Tomas (Nicaragua). De banden tussen de verschillende gemeenten maken dat mensen zich betrokken voelen op wat er wereldwijd gebeurt en biedt de kans om die betrokkenheid om te zetten in concrete daden. Ook Herent communiceert regelmatig over de impact van corona in hun zustergemeente Nimlaha'kok (Guatemala) naar de eigen bevolking en vertaalt een globale crisis in een tastbaar en concreet verhaal.

Samenwerken en verbinden is de sleutel

Samengevat zet deze crisis het belang, de kracht en de kansen van internationale samenwerking extra in de verf. Inzet op duurzame oplossingen via internationale samenwerking zijn belangrijke investeringen om steeds meer crisis-proof te zijn en om crises in de toekomst te vermijden of minstens te milderen. Internationale samenwerking speelt in de (post) coronatijd een cruciale rol voor de realisatie van een meer duurzame en solidaire samenleving.

Daarom roept de VVSG de Europese, federale en Vlaamse overheden op om bij de aanpak van de crisis en haar gevolgen voldoende aandacht te hebben voor samenwerkingsprojecten op langere termijn en vraagt ze om

- Voldoende budgetten voor projecten van ontwikkelingssamenwerking te blijven garanderen. De COVID-19 crisis kent geen grenzen en treft de landen in het globale Zuiden in een veelvoud van crisissen.
- Hierdoor kunnen de Vlaamse steden en gemeenten verder inzetten op internationale samenwerking als efficiënte en verbindende manier om wereldwijd van elkaar te leren en capaciteit te versterken.
- De SDG's als internationaal kader te gebruiken voor een coherent duurzaam beleid in de post-COVID-19 relance waarbij niemand achtergelaten wordt en veerkrachtig beleid vorm krijgt

Het behoud en de verdere uitbouw van deze programma's van langdurige capaciteitsopbouw is noodzakelijk, ook in tijden waar acute noden veel van onze aandacht en middelen opeisen.

Meer weten?

- Over de SDG's als kader voor lokale besturen voor duurzame ontwikkeling: <https://www.vvsg.be/internationaal/sdgs-1>. In het kader van deze nota vragen vooral SDG 11, 16 en 17 extra aandacht
- 'Briefing and preliminary policy recommendations on the role of local government in the international COVID-19 crisis response', VNG International, April 2020
- CEMR press release 25 May 2020; 'Upcoming recovery package and MFF should support municipalities and regions', <https://www.ccre.org/en/actualites/view/4028>
- 'Developing countries and development co-operation: What is at stake? , talking coronavirus, contributing to a global effort', OECD, April 2020

Bijlage: de kracht van stedenbanden ten tijde van COVID-19

juni 2020, Brussel

1 Inleiding: De kracht van stedenbanden in een wereldwijde pandemie

Stedenbanden vormen een unieke samenwerkingsvorm tussen lokale overheden wereldwijd. Gedecentraliseerde samenwerking blijkt in crisistijd een enorme toegevoegde waarde, zowel voor de Vlaamse als de partnergemeente. De partnerschapsstrategie van stedenbanden, maar ook van de VVSG en haar zusterverenigingen, berust op uitwisseling van ervaringen. Het **peer-to-peer leren** is altijd al de hoeksteen van de werking, maar net in tijden van Corona blijkt deze manier van werken een enorme meerwaarde. Door ervaringen te delen over hoe de lokale besturen momenteel maatregelen nemen en beleid voeren, wordt er veel van elkaar geleerd. De **wederkerigheid** kan in deze peer-to-peer uitwisseling duidelijk naar voren komen. Partners uit het globale Zuiden leren van hoe wij in Europa met COVID-19 omgaan. Ook de Belgische gemeenten kunnen veel leren van hun partnergemeenten. De partners uit het globale Zuiden hebben vaak veel ervaring in het omgaan met crisissen (waar gezondheids crisissen ook onder vallen cf. Ebola). Door hier samen in gesprek over te gaan, kan men wederzijds leren van wat er in het verleden/elders goed en slecht verliep.

Hieronder wordt opgelijst hoe Vlaamse gemeenten hun stedenbandpartner ondersteunen in de strijd tegen COVID-19 (al dan niet met DGD-middelen) en hoe ze ten tijde van corona ook hun bevolking betrekken bij wat er wereldwijd gebeurt.

2 Ondersteuning van de strijd tegen COVID-19 in de partnergemeente

Antwerpen – Ouled Daoud (Marokko)

Wat? De Marokkaanse gemeenschap in Antwerpen heeft geld ingezameld om in de herkomstgemeenschap de gevolgen van COVID-10 te beperken. De ingezamelde middelen werden ingezet voor de verdeling van voedselpakketten verdeeld bij de meest kwetsbare mensen.

Middelen? (diaspora)

Antwerpen - Ghana Council vzw and Okyeman Union (Ghana)

Wat? Stad Antwerpen wil in Ghana aan COVID-19 preventie doen via capaciteitsversterking van de gezondheidszorg, verhoging van het bewustzijn bij de bevolking en de verbetering van de hygiënische omstandigheden. De middelen worden ingezet op educatie, verdeling van coronatesten, opsporing van besmette personen, voorziening van beschermingsmateriaal voor hulpverleners en de gemeenschap, verdeling van hulpgoederen voor personen die economisch een grote impact voelen (door de lockdown richtlijnen) en de installatie van voorzieningen om de handen te wassen.

Middelen? 10.000 euro

Bornem – Nquthu (Zuid-Afrika)

Wat? Bornem wil met de Zuid-Afrikaanse partner de Waste Ambassadors inzetten om de bevolking te sensibiliseren, maar ook sanitizers en maskers voorzien.

Middelen? 21.037 euro (DGD)

Brasschaat – Tarija (Bolivia)

Wat? Heroriëntatie van een deel van het DGD-budget voor verbeteringen aan het containerpark in Tarija en de ophaling van afval, zodoende er op een veilige manier kan worden omgegaan met het medisch (COVID-19) en ander afval. Concreet gaat het over: 1) Installatie van een 'cel' voor ziekenhuisafval COVID-19; 2) Leidingnet voor percolaatwater voor gemeenschappelijk afval (dit zal helpen om de milieuvuiling te verminderen door middel van een drainagesysteem van afvalvloeistoffen naar de stortplaats); 3) Omheining van de stortplaats (hierdoor wordt voorkomen dat particulieren de gemeentelijke stortplaats betreden, waardoor hun gezondheid wordt beschermd); 4) Apparatuur voor bioveiligheid (covid-19) voor afvalinzamelingspersoneel.

Brasschaat en Tarija onderzoeken daarnaast in het kader van een subsidietraject van de Vlaamse overheid 'De Stedenband Ontwikkeld(t)', of er met de burgers uit beide stedenbandgemeenten een traject rond burgerparticipatie kan worden opgezet, waarbij burgers uit de beide gemeenten uitwisselen over hoe er door hen en in hun gemeente coronamaatregelen worden genomen.

Middelen? 9.580 euro (DGD)

Brugge – Ebolowa (Kameroen)

Wat? Stad Brugge zal partnergemeente Ebolowa uit Kameroen ondersteunen door de inzet van 15 preventie/gezondheidswerkers in precare wijken, de levering van handwaspakketten op scholen, universiteiten en markten, de desinfectie van openbare pleinen, scholen, markten en busstations/maand, de massaproductie en verspreiding van 25.000 mondmaskers onder bevolking, de productie van flyers, banners en ander bewustmakingsmateriaal en de levering van apparatuur aan gespecialiseerde ziekenhuizen.

Middelen? 22.000 (eigen gemeentelijke middelen) + 8.254 euro (provincie West-Vlaanderen)

Evergem – Guaranda (Ecuador)

Wat? Heroriëntering van het DGD-programma rond drinkwater naar maatregelen rond hygiëne (materiaal zoals mondmaskers, water en zeep dispensers en watertanks, sensibilisering etc.).

Middelen? 35.000 euro (DGD)

Hoogstraten – Za-Kpota (Benin)

Wat? In Benin werken de gemeenten aan o.a. verbeterde hygiënische omstandigheden op de markten. Hygiënisch toiletgebruik is ook voor dit virus cruciaal. Hoogstraten en Za-Kpota werken maatregelen uit op de marktplaatsen rond water, zeep, toiletten,...

Middelen? 2.907 euro (eigen gemeentelijke middelen)

Lievegem/Deinze – KeMoPoDi (Senegal)

Wat? Ondersteuning vanuit het middenveld (4de pijlerorganisatie Vrienden van KeMoPoDi & de Stedenbandraad) voor de aankoop van beschermend materiaal (maskers, handschoenen, desinfecterende gel, ...) voor de gezondheidsposten en andere openbare plaatsen en voor sensibilisering en bewustmakingscampagnes.

Middelen? 4.000 euro (eigen gemeentelijke middelen)

Lommel – Ciudad Darío (Nicaragua)

Wat? In Ciudad Darío ondersteunt de stedenband een samenwerking met de lokale NGO Prosalud. Samenvattend heeft het preventieplan 3 activiteiten: 1) sensibilisatie en verspreiding van correcte informatie via de lokale radio en posters, 2) aanschaf van beschermingsmateriaal voor het personeel van het publieke gezondheidscentrum en het personeel van de polikliniek Helena Catarina van de NGO Prosalud, 3) het bezorgen van beschermingskits aan risicopatiënten (vooral oudere mensen met chronische ziekten) via de polikliniek.

Middelen? 3.500 euro (eigen gemeentelijke middelen)

Lommel – Ongwediva (Namibië)

Wat? De stedenband heeft minstens 10 contactloze ontsmettingsdispensers aangeschaft voor het regelmatig wassen en ontsmetten van de handen. Deze worden geplaatst op de drukste plaatsen in de stad Ongwediva.

Middelen? 2.700 euro (eigen gemeentelijke middelen)

Mol - Kara Kara (Niger)

Wat? Installeren van een twintigtal kleine units om de handen te wassen. Een unit omvat een grote ton met kraantje, geplaatst op ijzeren onderstel en een grote doos zeep. De units werden strategisch geplaatst bij drukbezochte plaatsen, zoals alle gezondheidsposten, centrale bushalte, binnenkoer kantonchef etc.

Middelen? 765 euro (middelen Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling)

Roeselare - Dogbo (Benin)

Wat? Voorziening van extra bescherming- en preventiemateriaal in de strijd tegen COVID-19 voor alle actoren die actief zijn op de markt en betrokken zijn bij het federaal programma. Het gaat om de 30 personen van de sanitaire brigade, de 'femmes balayeuses', de afvalophalers, het marktcomité, de agents collecteurs... die in het kader van het DGD-programma actief zijn. Er worden mondkmaskers, handgels, mobiele handwassystemen en handschoenen voorzien. Voor dit laatste wordt geopteerd voor meer 'duurzame exemplaren'. Daarnaast wordt er heel sterk ingezet op communicatie en sensibilisering via radio maar ook door het extra inzetten van 'crieurs public'.

Middelen? 3.000 euro (DGD)

Sint-Niklaas – Tambacounda (Senegal)

Wat? Aankoop van Materiaal ter bestrijding van het coronavirus, met name 30 waterreservoirs met kraantje, 3.000 stoffen mondmaskers en 75 flessen alcoholgel. Dit materiaal zal vooral ingezet worden op de basisscholen en de gezondheidsposten van de stad Tambacounda. Meer informatie hierover in [dit artikel](#).

Middelen? 2.652 euro (eigen gemeentelijke middelen)

Zemst – Sokone (Senegal)

Wat? Kleine uitgaven zoals de aankoop van zeep en uitrusting

Middelen? 1.300 euro (DGD)

Zoersel – Bohicon (Benin)

Wat? Sensibiliseringscampagnes voor de bevolking rond COVID-19. Op cruciale openbare plaatsen als materniteiten of markten komen mobiele installaties waar mensen hun handen kunnen wassen. Bovendien ondersteunt de stedenband Bohicon ook in het opzetten van een taskforce met mensen van het bestuur en specialisten om COVID-19 aan te pakken en de nodige acties te coördineren.

Middelen? 17.500 euro (eigen gemeentelijke middelen)

VVSG – ANCB (Benin)

Wat? Binnen het federaal programma tussen VVSG en de Beninese zustervereniging ANCB wordt gewerkt rond gender in 12 pilotgemeenten. ANCB stelt in de 12 pilotgemeenten wassystemen ter beschikking stellen op plaatsen waarbij veel vrouwen(groepen) komen, verdeelt maskers voor de gemeenten (die vooral worden ingezet voor het gemeentelijk personeel dat in aanraking komt met de bevolking met een focus op vrouwen vb. markt, sociale centra), en rolt een sensibiliseringscampagne uit. Hiermee ondersteunt ANCB de gemeenten bij het nemen van 'gendersensitieve' coronamaatregelen.

Middelen? 7.500 euro (DGD)

3 Heroriëntering mondiaal beleid naar de strijd tegen COVID-19

Bierbeek – Oña de San Filipe (Ecuador)

Artikel in [het gemeentelijk infoblad](#) (p. 7) met enkele acties die in Bierbeek en Oña opgezet worden door de stedenband in de strijd tegen het coronavirus.

Bornem – Nquthu (Zuid-Afrika)

Wat? Bornem liet door vrijwilligers voor alle inwoners mondmaskers maken en verdelen. Nquthu was nieuwsgierig de werkwijze in Bornem zodat ze deze ervaringen konden meenemen in de bedeling van hun mondmaskers. In plaats van de mondmaskers extern aan te kopen, zullen ze nu aan hun lokale bedrijven vragen om mondmaskers te maken en deze bij hen aankopen. Ook in het driemaandelijks tijdschrift van Bornem verscheen een interview met iemand uit Nquthu.

Zo blijven de inwoners van Bornem op de hoogte van de situatie in Nquthu. Verder werden ook interviews weergegeven van inwoners van Bornem die in het buitenland verblijven en werd er opgeroepen om te doneren aan COVID12-12 (Bornem gaf zijn noodhulp ook vrij aan hen).

Edegem – San Jerónimo (Peru)

Wat? Edegem ging met zijn Peruviaanse stedenbandpartner in gesprek over de aanpak van COVID-19 door beide gemeenten. Beide besturen wisselden tips en tricks uit over hoe hun gemeenten deze crisis aanpakken. Ook Edegem leerde hierrond van zijn partner uit Peru. Zo kon de bedeling van de mondklappers naar de burgers toe als inspiratie dienen. San Jerónimo richtte een triagepost op om de maskers te verdelen. Ook andere zaken van het dagelijkse leven werden besproken, zoals hoe men in Peru omgaat met het thuiswerk en vergaderingen organiseert, of hoe voedselpakketten in tijden van corona bij de juiste personen geraken. Over deze uitwisseling werd gecommuniceerd naar alle gemeentepersoneel via de personeelsnieuwsbrief.

Herent – Nimlaha'kok (Guatemala)

Via [Facebook](#) en mails geven de Herentse ambtenaren die bij het begin van de coronacrisis vastzaten bij hun stedenbandpartner in Guatemala over hoe de pandemie hun zusterland/gemeente treft.

De jaarlijkse [wereldmarkt](#) op 1 mei ging digitaal door. Vanuit Herent werden foto's, quotes en video's van over de hele wereld verzameld waarin mensen aangeven wat er dan toch positief is aan de coronacrisis.

Mol – Kara Kara (Niger) en Santo Tomás (Nicaragua)

Wat? Mol communiceert naar haar inwoners over de impact van COVID-19 op haar stedenbandpartners. De inwoners worden ook opgeroepen om een financiële bijdrage te geven. Hoe? [Gemeentelijke nieuwsbrief](#), [Artikel](#) over de coronacrisis in Santo Tomás.

Zoersel – Bohicon (Benin)

Bohicon heeft door het naaiatelier van het psychiatrisch centrum in Bohicon mondklappers laten maken voor Zoersel en ons zo 500 mondklappers bezorgd.

Verder worden de Zoerselaars via sociale media op de hoogte gehouden.

Noodhulp

Verschillende steden en gemeenten zetten noodhulp in voor de strijd tegen COVID-19 elders in de wereld. Zo maakte bijvoorbeeld de [stad Kortrijk](#) 12.500 euro vrij voor initiatieven van erkende Belgische organisaties voor ontwikkelingssamenwerking die op korte termijn bijkomende inspanningen te doen om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie voor hun doelgroep te milderen. Dit kan zowel gaan om het korte termijn lenigen van urgente of 'specifieke' noden als om het versterken van de bestaande werkingen waarbij COVID-19 direct of indirect extra aandacht en middelen vraagt.

